

prima instanță: G. Manoli (Jud. Centru mun. Chișinău)
instanța de apel: N. Vascan, E. Fistican, V. Negru
(Curtea de Apel Chișinău)

dosarul nr. 3ra-512/17

ÎNCHEIERE

12 mai 2017

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al
Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele completului, judecătorul: Maria Ghervas

Judecătorii: Oleg Sternioală, Iurie Bejenaru

examinînd chestiunea admisibilității recursurilor declarate de avocatul Covali Sergiu în interesele lui Mocanu Simion și de Ministerul Apărării al Republicii Moldova,

în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Mocanu Simion împotriva Ministerului Apărării al Republicii Moldova, intervenient accesoriu Casa Națională de Asigurări Sociale, cu privire la stabilirea și plata alocației nominale de stat pentru merite deosebite față de stat, repararea prejudiciului moral și încasarea cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 21 decembrie 2016, prin care a fost admis apelul declarat de Ministerul Apărării al Republicii Moldova, casată parțial hotărîrea Judecătoriei Centru mun. Chișinău din 05 mai 2016 cu emiterea în această parte a unei noi hotărîri,

c o n s t a ț ă :

La data de 09.12.2015 Mocanu Simion a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Apărării, intervenient accesoriu Casa Națională de Asigurări Sociale privind stabilirea și plata alocației nominale de stat pentru merite deosebite față de stat începînd cu data pensionării în mărime de 500 lei lunar, repararea prejudiciului moral și încasarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii reclamantul Mocanu Simion a indicat că prin ordinul nr. 0165 din 29.12.1993 a fost concediat din cadrul Ministerului Apărării și trecut în rezerva forțelor armate, cu dreptul de a primi pensie pe linia Ministerului Apărării, achitarea indemnizației unice de concediere și compensației bănești pentru concediile neutilizate.

Relatează că în perioada de timp 20.09.1981-29.09.1983 și 05.01.1988-11.03.1988 a fost participant al acțiunilor militare din Afganistan, pentru care a fost decorat cu distincția de stat a fostei URSS - Ordinul „Steaua Roșie” nr. 3833369. Prin urmare conform prevederilor art. 7 alin. (2) lit. f) din Legea Republicii Moldova nr. 190 din 08.05.2003 cu privire la veterani, este considerat ca fiind veteran de război.

Indică că conform Hotărîrii Parlamentului nr. 533 din 13.07.1995 cu privire la drepturile cetățenilor Republicii Moldova decorați cu distincții de stat ale fostei URSS, distincția de stat ai fostei URSS Ordinul „Steaua Roșie” conform

importanței se echivalează cu distincția de stat al Republicii Moldova Ordinul „Ștefan cel Mare”.

În acest sens, reclamantul Mocanu Simion a invocat că conform lit. d) pct. 4 al Regulamentului cu privire la modul de stabilire și plată a alocațiilor nominale de stat pentru merite deosebite față de stat, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1413 din 27.11.2003, alocația nominală se stabilește în următoarele cuantumuri: persoanelor decorate cu ordinele „Ordinul Republicii”, „Ștefan cel Mare” sau „Slava Muncii” de clasele I, II sau III, sau persoanelor care dețin titlul de Erou al Muncii Socialiste - 500 de lei. În temeiul acestor prevederi, la data de 16.11.2015 s-a adresat către Casa Națională de Asigurări Sociale cu o cerere prin care a solicitat stabilirea și plata alocației nominale de stat pentru merite deosebite față de stat, începând cu data pensionării, în mărime de 500 lei lunar.

Prin răspunsul primit de la Casa Națională de Asigurări Sociale i s-a comunicat că în conformitate cu art. 9 al Legii cu privire la petiționare, cererea sa a fost remisă spre examinare conform competenței Ministerului Apărării, iar la 16.11.2015 cu aceeași solicitare s-a adresat și către Ministerul Apărării.

Prin răspunsul Ministerului Apărării nr. 11/1625 din 02.12.2015, cererea sa a fost respinsă, pe motiv că conform art. 22 alin. 1 lit. b) ai Legii cu privire la veterani nr. 190-XV din 08.05.2003, persoanele decorate cu ordine, cu excepția persoanelor decorate cu ordinele „Ordinul Republicii”, „Ștefan cel Mare” și „Slava muncii” de clasele I, II și III și persoanelor care dețin titlul de Erou al Muncii Socialiste, se stabilește alocație nominală de stat pentru merite deosebite față de stat în mărime de 50 lei lunar.

Solicită reclamantul recunoașterea ca fiind ilegal răspunsul Ministerului Apărării nr. 11/1625 din 02.12.2015, obligarea Ministerului Apărării, la stabilirea și plata alocației nominale de stat pentru merite deosebite față de stat începând cu data pensionării în mărime de 500 lei lunar, încasarea prejudiciului moral în mărime de 50 000 lei, precum și a sumei de 7000 lei cu titlu de asistență juridică.

Prin hotărârea Judecătoriei Centru mun. Chișinău din 05 mai 2016, corectată prin încheierea din 15 iunie 2016, acțiunea a fost admisă în parte. A fost recunoscut ilegal refuzul Ministerului Apărării nr. 11/1625 din 02.12.2015 cu privire la stabilirea și plata alocației nominale de stat pentru merite deosebite față de stat lui Mocanu Simion; a fost obligat Ministerului Apărării să-i stabilească și să-i achite lui Mocanu Simion deținătorul ordinului „Steaua Roșie” alocația nominală de stat pentru merite deosebite față de stat, începând cu 26.05.2006 suma de 500 lei lunar, a fost încasat de la Ministerului Apărării în beneficiul lui Mocanu Simion cheltuielile de asistență juridică în mărime de 3500 lei. A fost respins capătul de cerere privind încasarea prejudiciului moral.

Nefiind de acord cu hotărârea primei instanțe, Ministerul Apărării a declarat apel, solicitând casarea hotărârii primei instanțe și emiterea unei noi hotărâri prin care a respinge acțiunea integral.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 21 decembrie 2016 a fost admis apelul declarat de Ministerul Apărării, casată hotărârea primei instanțe și încheierea din 15 iunie 2016 în partea în care Ministerul Apărării a fost obligat să-i stabilească și să-i achite lui Mocanu Simion deținătorul ordinului „Steaua Roșie” alocația

nominală de stat pentru merite deosebite față de stat, începând cu 26.05.2006, suma de 500 lei lunar și în această parte a fost emisă o hotărîre nouă prin care a fost obligat Ministerul Apărării să-i stabilească și să-i achite lui Mocanu Simion deținătorul ordinului „Steaua Roșie” alocația nominală de stat pentru merite deosebite față de stat de la data depunerii cererii cu toate actele necesare, dar nu mai devreme de data stabilirii pensiei. În rest hotărîrea primei instanțe a fost menținută.

Instanța de apel a menționat că prima instanță justificat a stabilit că reclamantul Mocanu Simion are dreptul la alocația nominală în mărime de 500 lei pentru ordinul „Steaua Roșie” reieșind din faptul că distincția de stat a fostei U.R.S.S. - ordinul „Steaua Roșie” a fost echivalată după importanță cu distincția de stat a Republicii Moldova - ordinul „Ștefan cel Mare”, conform Hotărîrii Parlamentului nr.533 din 13.07.1995.

Totodată, instanța de apel a considerat că prima instanță eronat a obligat Ministerul Apărării să-i stabilească și să-i achite lui Mocanu Simion deținătorul ordinului „Steaua Roșie” alocația nominală de stat pentru merite deosebite față de stat, suma de 500 lei lunar, începînd cu data de 26.05.2006, or, prima instanță nu a luat în considerare că în conformitate cu prevederile art.24 alin.(2) al Legii nr. 190 cu privire la veterani din 08.05.2003, modificată prin Legea nr. 105-XVI din 04 mai 2006, intrată în vigoare la 26 mai 2006, alocația nominală se stabilește de la data depunerii cererii cu toate actele necesare, dar nu mai devreme de data stabilirii pensiei.

Or, din materialele dosarului, instanța de apel a reținut că reclamantul Mocanu Simion nu a confirmat faptul depunerii cererii cu toate actele necesare, deci, cerința privind calcularea și achitarea alocației din data 26.05.2006, nu a fost probată.

Instanța de apel a apreciat ca fiind întemeiată concluzia primei instanțe privind respingerea pretenției cu privire la repararea prejudiciului moral, din lipsa suportului probatoriu.

Totodată, instanța de apel a considerat oportună dispunerea de către prima instanță a încasării de la Ministerul Apărării în beneficiul lui Mocanu Simion cheltuieli de asistență juridică în mărime de 3500 lei ca fiind o sumă reală, necesară și rezonabilă cu aportul asistenței juridice în speța dedusă judecătii acordată reclamantului.

La 07 martie 2017 avocatul Covali Sergiu în interesele lui Mocanu Simion a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitînd casarea deciziei apelate și menținerea hotărîrii primei instanțe.

În motivarea recursului s-a invocat că Legea nr. 190 din 08.05.2003 cu privire la veterani intră în vigoare la data publicării, cu excepția prevederilor art. 21-24 (alocația nominală), care intră în vigoare începînd cu data de 1 mai 2003. Astfel, instanța de apel eronat a interpretat circumstanțele invocate de către reclamant cu privire la termenul de încasare a alocației respective, fapt ce a dus la adoptarea unei decizii parțial ilegale.

Alocația nominal lunară de stat pentru merite deosebite față de stat în mărime de 500 lei a fost stabilită persoanelor decorate cu ordinul „Ștefan cel Mare” începînd cu 26 mai 2006 (Legea nr. 105-XVI din 04 mai 2006 pentru completarea

art. 22 din Legea nr. 190-XV din 08 mai 2003 cu privire la veterani), data intrării în vigoare a acestei legi.

În acest sens consideră că Ministerul Apărării este obligat să-i stabilească și să-i achite lui Mocanu Simion deținătorul ordinului „Steaua Roșie” alocația nominală de stat pentru merite deosebite față de stat, suma de 500 lei lunar, începând cu 26.05.2006

La data de 15 martie 2017 Ministerul Apărării a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând casarea hotărârilor judecătorești și emiterea unei noi hotărâri prin care a respinge acțiunea integral precum și înlocuirea Ministerului Apărării cu succesorul în drepturi Casa Națională de Asigurări Sociale.

Ministerul Apărării consideră irelevantă invocarea de către instanța de apel a prevederilor art.21 alin.(2) lit.b) al Legii cu privire la veterani, deoarece, art.21 al legii enunțate stabilește categoriile de beneficiari care au dreptul la alocație nominală, fără a stabili cuantumul acestor alocații. Iar, art.22 prevede expres cuantumul alocației nominale pentru fiecare categorie de ordine și distincții în parte. În acest sens, prin art.22 alin.(1) lit.d) nu se efectuează echivalarea distincțiilor Republicii Moldova și ale fostei URSS, dar se stabilește nemijlocit mărimile alocațiilor nominale de 500 lei atât pentru decorațiile Republicii Moldova („Ordinul Republicii” și „Ștefan cel Mare”), cât și ale fostei URSS („Slava Muncii” și Erou al Muncii Socialiste), în cazul celorlalte distincții, acestea cad sub incidența art.22 alin.(1) lit.b), alocații în mărime de 100 lei.

Sustine că deși ordinul „Steaua Roșie”, conform Hotărârii Parlamentului nr.533 din 13.07.1995, se echivalează, după importanță și ierarhia ordinelor și medaliilor, cu ordinul „Ștefan cel Mare”, legiuitorul (prin Legea nr.283 din 10 noiembrie 2005), ca și în cazul distincțiilor de stat ale fostei U.R.S.S (Titlul de erou al Uniunii Sovietice, Cavaler al ordinului Slava, clasele I, II, III și Ordinul Lenin), nu le-a inclus în lista distincțiilor care prevăd o alocație lunară în mărime de 500 lei, dar de rând cu alte decorații ale Republicii Moldova și fostei U.R.S.S, au rămas sub incidența art.22 alin.(1) lit.b), cu plata alocației nominale de stat în cuantum de 100 lei.

Adițional, reieșind din faptul că conform prevederilor art.24 alin. (4) al Legii cu privire la veterani, nr.190 din 08.05.2003, alocațiile nominale stabilite în conformitate cu prezenta lege se plătesc din mijloacele bugetului de stat de către organele abilitate cu dreptul de stabilire a pensiilor, menționează că în baza modificării legislației în vigoare în parte ce se referă la reformarea sistemului de pensii în Republica Moldova, începând cu 01 ianuarie 2017, pensiile militarilor și a membrilor familiilor militarilor care au îndeplinit serviciul prin contract se stabilesc de către Casa Națională de Asigurări Sociale (art.48 din Legea asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, nr.1544 din 23.06.1993).

Respectiv, în prezent, Casa Națională de Asigurări Sociale este unica autoritate abilitată cu dreptul de a stabili și achita toate categoriile de pensii și indemnizații sociale, inclusiv și a alocației nominale de stat pretinse de către intimat, iar Ministerul Apărării neavând pârghii legale în acest sens și nici mijloace financiare bugetare alocate în acest scop, urmează să decadă din raportul litigios.

În conformitate cu art. 434 CPC, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărîrii sau a deciziei integrale. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Completul denotă că Curtea de Apel Chișinău a expediat în adresa recurenților copia deciziei integrale, însă la materialele dosarului nu se regăsește dovada recepționării acesteia, din care considerente recursurile declarate se consideră a fi depuse în termen.

Examinînd temeiurile recursurilor declarate de avocatul Covali Sergiu în interesele lui Mocanu Simion și de Ministerul Apărării al Republicii Moldova în raport cu materialele pricinii civile, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursurile sunt inadmisibile.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) Cod de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Alineatele (2) și (3) ale aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin. (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a pricinii sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Conform prevederilor art. 433 lit. a) Cod de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursurile declarate de avocatul Covali Sergiu în interesele lui Mocanu Simion și de Ministerul Apărării al Republicii Moldova nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Astfel, argumentele invocate în recursurile declarate se referă la dezacordul recurentului cu soluția pronunțată de către instanța de apel, însă nu relevă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Totodată, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că recursul exercitat conform secțiunii II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează și faptul că procedura admisibilității constă în verificarea faptului, dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432. alin.(2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

În această ordine de idei, completul Colegiului precizează că, în contextul normelor procedurale din Secțiunea a II-a, Capitolul XXXVIII Cod de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin.(4) Cod de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 Cod de procedură civilă, însă, din recursul declarat nu rezultă argumentul privind încălcarea flagrantă a regulilor de apreciere a probelor.

În acest sens, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a relevat în jurisprudența sa constantă, rezultând din prevederile art. 6 § 1 al Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, că nu se impune motivarea în detaliu a unei decizii prin care o instanță de recurs, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge recursul declarat împotriva sentinței pronunțate de o instanță inferioară, ca fiind lipsit de șanse de succes (cauza Rebai și alții contra Franței, Comisia Europeană a Drepturilor Omului, 25 februarie 1995, nr.26561/1995).

În circumstanțele menționate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera inadmisibile recursurile declarate de avocatul Covali Sergiu în interesele lui Mocanu Simion și de Ministerul Apărării al Republicii Moldova.

În conformitate cu art. art. 433 lit. a), 440 alin. (1) Cod de procedură civilă, completul Colegiului Civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție,

d i s p u n e:

Se consideră inadmisibile recursurile declarate de avocatul Covali Sergiu în interesele lui Mocanu Simion și de Ministerul Apărării al Republicii Moldova împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 21 decembrie 2016.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului, judecătorul

Maria Ghervas

Judecătorii

Oleg Sternioală

Iurie Bejenaru